

selectiebesluit	Plangebied	Hoog Soeren 118-2	
	Plaats	Hoog Soeren	
HSRK	Type onderzoek	Bureau- en booronderzoek (BO/IVO-O)	
	Onderzoekskader	Bestemmingswijziging en omgevingsvergunning	
	Uitvoerder	Transect B.V.	

Rapport	Nales, T., 2023, <i>Hoog Soeren, Hoog Soeren 118-2. Gemeente Apeldoorn (GD). Archeologisch bureauonderzoek (BO) en inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase</i> , Transect-rapport 2678 OM 4811127100		Versie definitief: 05-05-2023
Resultaten van het uitgevoerd onderzoek	De aanleiding voor het onderzoek vormt de bestemmingsplanwijziging en de aanvraag van een omgevingsvergunning om de sloop van bedrijfsbebouwing en de realisatie van woningbouw in het plangebied (figuur 1 en 2) mogelijk te maken.		

Figuur 1: Ligging van het plangebied (rode contour) op de topografische kaart. (Nales 2021, Figuur 1)

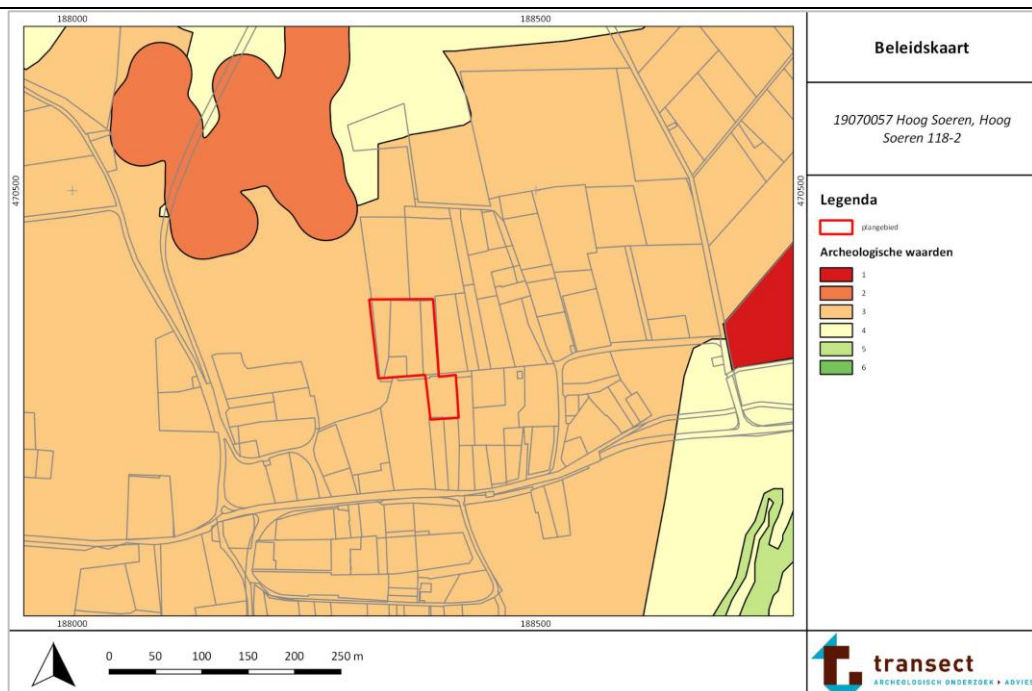
selectiebesluit	Plangebied	Hoog Soeren 118-2	
	Plaats	Hoog Soeren	
HSRK	Type onderzoek	Bureau- en booronderzoek (BO/IVO-O)	
	Onderzoekskader	Bestemmingswijziging en omgevingsvergunning	
	Uitvoerder	Transect B.V.	

Figuur 2: Schetsontwerp nieuwe situatie oktober 2022 (bron: initiatiefnemer)

- Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Apeldoorn valt het plangebied in beleidscategorie 3: terrein met archeologische waarden (zie Figuur 3). *Wanneer gronden met de aanduiding 'terrein met archeologische waarden' worden afgegraven, waarbij de afgegraven oppervlakte groter dan 100 m² is en waarbij dieper wordt gegraven dan 35 cm, moet voorafgaand aan de afgraving in ieder geval verkennend archeologisch bureau- en booronderzoek plaats hebben gevonden.* Op basis van het archeologiebeleid gold voor het opstellen van het wijzigingsplan een onderzoeksplicht. Het archeologisch vooronderzoek is in dit kader en in het kader van een aan te vragen omgevingsvergunning met betrekking tot sloop- en nieuwbouwplannen uitgevoerd.

selectiebesluit	Plangebied	Hoog Soeren 118-2	
	Plaats	Hoog Soeren	
HSRK	Type onderzoek	Bureau- en booronderzoek (BO/IVO-O)	
	Onderzoekskader	Bestemmingswijziging en omgevingsvergunning	
	Uitvoerder	Transect B.V.	

Figuur 3: Het plangebied geprojecteerd op de archeologische beleidskaart (Nales 2021, Bijlage 1).

- Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied op een stuwwal ligt, op een glooiing omgeven door een vlakte. Aan weerszijden liggen droogdalen. In de stuwwalafzettingen hebben zich oorspronkelijk vermoedelijk holtpodzolgronden kunnen vormen. Op grond van de ouderdom van de verwachte afzettingen in het gebied, kunnen theoretisch gezien vindplaatsen uit de periode Laat-Paleolithicum –Late Middeleeuwen aanwezig zijn.

Er zijn in de omgeving van het plangebied in ieder geval archeologische resten aanwezig die dateren in de periode Laat-Neolithicum – IJzertijd. Deze resten, in de vorm van een grafveld, bevinden zich ten oosten van het plangebied, op een plateau aan de overzijde van het droogdal. Op basis van het reliëf is het niet waarschijnlijk dat dit grafveld doorloopt tot in het plangebied, doordat het zich waarschijnlijk tot het plateau zal beperken.

Er zijn op basis van de bodemkaart in het plangebied enkeerdgronden te verwachten. Het voorkomen van deze gronden betekenen archeologisch gezien dat eventuele archeologische resten onder dit dek van goede kwaliteit kunnen zijn. De oorsprong van deze gronden gaat terug tot in de Middeleeuwen, toen men door middel van plaggenbemesting de oude bouwlanden verhoogde. Omdat het plangebied deel uitmaakte van het oude akkercomplex rondom Hoog Soeren is de kans op de aanwezigheid van een plaggendek groot. Dit alles betekent mogelijk dat zich nederzettingsresten in het plangebied kunnen bevinden. Daarom geldt daarvoor een hoge archeologische verwachting voor de aanwezigheid van resten uit het Laat-Paleolithicum – Late Middeleeuwen. Voor wat betreft de Nieuwe Tijd geldt een lage archeologische verwachting. Er is geen historische bebouwing aanwezig op kaartmateriaal tot in de 18e eeuw. Het plangebied is zelfs niet ontgonnen. De verwachting op oudere bebouwing in het plangebied is niet hoog. In het plangebied zijn tevens geen specifieke zaken te verwachten, die verband houden met de Tweede Wereldoorlog. Het plangebied is sinds de eerste helft van de 20e eeuw gedeeltelijk bebouwd en in de jaren '70 van de 20e eeuw als bedrijfsterrein in gebruik genomen.

selectiebesluit	Plangebied	Hoog Soeren 118-2	
	Plaats	Hoog Soeren	
HSRK	Type onderzoek	Bureau- en booronderzoek (BO/IVO-O)	
	Onderzoekskader	Bestemmingswijziging en omgevingsvergunning	
	Uitvoerder	Transect B.V.	

Conclusie en advies op basis van de resultaten	- Uit het veldonderzoek is gebleken dat de top van de stuwwal grotendeels intact is en dat daarin een oude verweringslaag (Bw-horizont) aanwezig is. In de top van de stuwwal kunnen grondsporen van nederzettingen, sporen van landgebruik of grafvelden aanwezig zijn uit de periode Neolithicum-Late Middeleeuwen. De stuwwalafzettingen liggen begraven onder een circa 0,45-1,10 m dik plaggendek (waarvan alleen de top vergraven is geraakt). Dit kan betekenen dat eventuele resten relatief goed geconserveerd kunnen zijn gebleven. Alleen ter plaatse van de bestaande bebouwing bestaat de kans dat eventuele resten verstoord zullen zijn geraakt. Aan de hand van de bouwtekeningen zal dit in elk geval het geval zijn ter plaatse van de veldschuur op het achtererf van de woningen. Onder de veldschuur bevindt zich namelijk een kelder tot 260 cm -Mv. Ook onder de woningen aan de voorkant van het erf is sprake van een keldertje en een beerput. Het keldertje reikt hier tot circa 200 cm -Mv, maar heeft slechts een geringe omvang. De twee woningen zijn verder gefundeerd op poeren en een gewapende betonstrook, die vlakdekkend tot 100 cm -Mv reiken. Juist ter plaatse van de woningen bevinden de stuwwalafzettingen zich echter dieper, waardoor hier nog wel archeologische resten kunnen voorkomen. - Op basis van het vooronderzoek is vastgesteld dat het plangebied een hoge verwachting heeft op de aanwezigheid van archeologische resten. Dit is gebaseerd op de aanwezigheid van een relatief gave bodemopbouw, de ligging van het plangebied op een stuwwal en de aanwezigheid van een esdek in een archeologisch-rijk landschap. Transect adviseert het volgende: De hoge verwachting leidt ertoe dat in het plangebied met de aanwezigheid van archeologische resten rekening gehouden moet worden. In het kader van een vergunningsverlening betekent dit dat aanvullende onderzoeksinspanning benodigd is om deze verwachting te toetsen (het vaststellen of, en in hoeverre, in het plangebied sprake is van een behoudenswaardige vindplaats (IVO, karterende waarderende fase)). Dit onderzoek kan het beste plaatsvinden in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Voor een dergelijk onderzoek dient de werkwijze te worden vastgelegd in een Programma van Eisen (PvE), dat door de gemeente Apeldoorn dient te worden beoordeeld en goedgekeurd. Delocatie van de veldschuur kan van verder onderzoek worden vrijgesteld, vanwege de daar aanwezige kelder. In het overige deel van het plangebied kunnen nog wel goed bewaarde archeologische resten aanwezig zijn.
--	---

Selectiebesluit	Het bevoegd gezag stemt in met de conclusies van het door Transect uitgevoerde onderzoek. Op basis van de onderzoeksresultaten is er in het plangebied een hoge verwachting van toepassing voor het aantreffen van resten uit de perioden Neolithicum tot en met Late Middeleeuwen. De archeologische verwachting van het perceel blijft daarmee vooralsnog ongewijzigd en betreft, conform de archeologische beleidskaart, beleidscategorie 3.
Consequenties vervolgproces	De archeologische verwachting voor het plangebied blijft vooralsnog hoog en valt daarmee onder beleidscategorie 3, waarvoor een vrijstellingsgrens ten aanzien van bodemverstoring geldt van 100 m2 en 35 cm diepte. Dit geldt niet voor de locatie van de kelder die tot 2,60 m onder de huidige veldschuur reikt. De locatie daarvan kan worden afgeschaald naar categorie 6: Zone met geen archeologische verwachting. In het bestemmingsplan zou nu voor het hele plangebied vooralsnog een aanduiding met betrekking tot een hoge archeologische (verwachtings)waarde moeten worden opgenomen: categorie 3: terrein met archeologische waarden, maar nader onderzoek (toetsing en vaststelling van die waarden) moet hier nog uitsluitel over geven: Ook in het kader van voorgenomen bodemverstorende ingrepen met een totaaloppervlak groter dan 100 m2 en dieper dan 35 cm dient nader archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

selectiebesluit	Plangebied	Hoog Soeren 118-2	
	Plaats	Hoog Soeren	
HSRK	Type onderzoek	Bureau- en booronderzoek (BO/IVO-O)	
	Onderzoekskader	Bestemmingswijziging en omgevingsvergunning	
	Uitvoerder	Transect B.V.	

	Dit onderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek dient in principe en bij voorkeur nog uitgevoerd worden binnen het traject van de bestemmingsplanwijziging. N.B. Wat de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek betreft, is in overleg afgesproken dat dit ook uitgesteld kan worden tot de omgevingsvergunning, maar desondanks geldt een dringend advies om dit onderzoek wel al in de bestemmingsplanfase uit te voeren. Niet alleen vanuit het archeologisch belang van een correcte waardering, maar ook in het belang van de initiatiefnemer om vooraf eventuele risico's in beeld te krijgen (zowel financieel als wat betreft planning). Het proefsleuvenonderzoek levert inzicht in de aan- of afwezigheid van vindplaatsen en in de eventuele kosten (en benodigde tijd) voor het opgraven daarvan. Indien geen vindplaatsen worden aangetroffen, kan het bestemmingsplan worden opgesteld zonder archeologische beperkingen. Indien wel een vindplaats wordt aangetroffen, is op voorhand duidelijk wat de consequenties hiervan zijn voor de ontwikkeling van het terrein. Vanwege de financiële risico's, maar dus zeker ook vanuit het archeologisch belang, wordt daarom dringend geadviseerd om het onderzoek uit te voeren voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan. Mocht er toch voor gekozen te worden het onderzoek uit te voeren ná de bestemmingsplanprocedure, dan dient in het bestemmingsplan een dubbelbestemming/gebiedsaanduiding opgenomen te worden. In dit geval betreft dat de aanduiding 'overige zone –archeologische waarden', inclusief de bijbehorende regels behorend bij beleidscategorie 3. Tevens wordt de archeologische onderzoekspllicht in dat geval vastgelegd in het bestemmingsplan door middel van een voorwaardelijke verplichting, die zal gelden voor alle terreindelen waar bodemingrepen dieper dan 35 cm -mv voorzien zijn, en de terreindelen waar de bodemingrepen dieper dan 35 cm -mv mogelijk gemaakt worden in het nieuwe bestemmingsplan. Dit betreft in ieder geval de terreindelen waar bebouwing gesloopt gaat worden, waar nieuwe bebouwing gerealiseerd gaat worden, waar (ondergrondse) infra wordt aangelegd en de terreindelen die de bestemming 'wonen' krijgen. Ten bate van het proefsleuvenonderzoek dient de initiatiefnemer een Programma van Eisen te laten opstellen dat door de Sectie Archeologie van de gemeente Apeldoorn (SAGA) wordt getoetst en geaccordeerd. Afhankelijk van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan vervolgens door de gemeente / SAGA nog besloten worden tot de noodzaak van uitbreiding van het onderzoek naar een opgraving. Hiertoe kan in het PvE een optie tot doorstart naar een definitieve opgraving worden opgenomen, wat de besluitvorming ten bate van verlening van een omgevingsvergunning met betrekking tot de archeologie kan versnellen. De locatie van de kelder is reeds vrijgesteld van verdere onderzoekspllicht. N.B. Mochten op de kelderlocatie echter tijdens grondwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan heeft de initiatiefnemer en de uitvoerder van de werkzaamheden de wettelijke pllicht om dergelijke vondsten direct te melden bij te bevoegde overheid, de gemeente Apeldoorn archeologie@apeldoorn.nl (conform Erfgoedwet 2016, artikel 5.10).
Behandeld door	M. Kenemans
Datum	10-05-2023
Autorisatie	M. Parlevliet
Datum	15-05-2023
Paraaf	